

Ebaausate kaubandustavade direktiiv (2005/29)

MIS ON DIREKTIIVI EESMÄRK?

- Selles määratletakse ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausad **kaubandustavad**, mis on Euroopa Liidus keelatud. Seda kohaldatakse kaupleja mis tahes tegevuse või tegevusetuse suhtes, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele. Seega kaitseb see tarbijate majandushuve nii enne kui ka pärast kaubandusliku tehingu tegemist, samuti tehingu tegemise ajal.
- Sellega tagatakse kõigile tarbijatele ühesugusel tasemel kaitse olenemata ostu- või müügikohast ELis.

PÕHIPUNKTID

- Ebaausad kaubandustavad on kaubandustavad, mis
 - on vastuolus ametialase hoolikuse* nõuetega ja
 - tõenäoliselt moonutavad oluliselt keskmise tarbija* majanduskäitumist.
- Teatavatele tarbijatele tagatakse kõrgemal tasemel kaitse seoses nende erilise vastuvõtlikkusega tava või toote suhtes, vanusega (lapsed või eakad), naiivsusega või vaimse või füüsilise puudega.
- Direktiivis määratletakse üksikasjalikult kaks peamist ebaausate kaubandustavade kategooriat: (tegevuse või tegevusetuse kaudu) **eksitavad kaubandustavad** ja **agressiivsed kaubandustavad**.

Eksitavad kaubandustavad

Eksitav tegevus

Eksitava tavaga on tegu juhul, kui sellega esitatud teave on vale või tõele mittevastav või kui õige teabe esitusviis tõenäoliselt petab keskmist tarbijat, kes teeb selle mõjul tehinguotsuse, mida ta muul juhul ei oleks teinud. Selliseks tegevuseks võib olla näiteks vale või eksitava teabe esitamine seoses

- toote olemasolu või olemusega;
- toote peamiste omadustega (toote kättesaadavus, sellest tulenev kasu või sellega kaasnevad riskid, koostis, geograafiline päritolu, toote kasutamise oodatavad tulemused jne);
- ettevõtja kohustuste ulatusega (käitumiskoodeksites, mida ettevõtja on kohustunud järgima);
- hinna või konkreetse hinnaeelise olemasoluga;
- hoolduse või parandamise vajadusega.

Eksitav tegevusetus

Samuti on eksitava tavaga tegu juhul, kui jäetakse välja oluline teave, mida keskmine tarbija vajab teadliku tehinguotsuse tegemiseks, või esitatakse see ebaselgelt, arusaamatult, mitmetähenduslikult või valel ajal, mis tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud.

Agressiivsed kaubandustavad

- Tarbija peab tehinguotsuseid tegema vabalt. Agressiivse ja ebaausa tavaga on tegemist juhul, kui see ahistamise, sunni või liigse mõjutamise* kaudu kahjustab märkimisväärselt keskmise tarbija valikuvabadust ning paneb ta seetõttu tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei teeks.
- Selleks, et teha kindlaks, kas kaubandustava on agressiivne või mitte, tuleb arvesse võtta mitmeid asjaolusid. Nendeks on
 - tegevuse laad, asukoht ja kestus;
 - ähvardava või solvava keelekasutuse või käitumise võimalik kasutamine;

- tarbija otsustusvõimet kahjustavate eriliste asjaolude (nt surm või raske haigus) ärakasutamine ettevõtja eesmärgiga mõjutada tarbija otsust toote suhtes;
- ebaoproportsionaalsete lepinguväliste tõkete kehtestamine, kui tarbija soovib kasutada lepingulisi õigusi (näiteks õigust leping lõpetada või teha vahetus).
- Direktiivi I lisas on loetletud 31 kaubandustava, mida loetakse ebaausateks kõigil tingimustel.

Rakendamine – hindamine

- 2013. aastal avaldas [Euroopa Komisjon](#) esimese [hinnangu](#) direktiivi rakendamise kohta ELi riikides ning ülevaate meetmetest, mis on vajalikud, et sellest oleks võimalikult palju kasu. Selles märgiti, et riiklikel ametiasutustel õnnestus piirata väga mitmesuguseid eksitavaid ja agressiivseid kaubandustavasid. Selle õiguslik raamistik on osutunud sobivaks, et tagada ausus uute elektrooniliste tavade puhul, mis arenevad paralleelselt müügireklaami võtete arenguga. Hindamine näitab siiski vajadust teha veel rohkem, et tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse, eriti piiriülese kaubanduse puhul.
- Selle juurde kuuluvas komisjoni [teatises](#) jõuti järeldusele, et direktiivi eeskirju on vaja rangemalt ja järjepidevamalt täita sellistes valdkondades nagu reisimine, transport, digi-, veebi- ja finantsteenused ning kinnisvara.

Juhend ja andmebaas

- 2016. aastal avaldas komisjon ajakohastatud [juhendi](#) direktiivi rakendamise ja kohaldamise kohta. Selles selgitatakse põhimõisteid ja eeskirju ning tuuakse näiteid [Euroopa Liidu Kohtu](#), ELi riikide kohtute ja ametiasutuste praktikast, et teha jõustamine riiklikele asutustele lihtsamaks ja tagada kauplejatele suurem õiguskindlus.
- Komisjon on koostanud avalikkusele juurdepääsetava EL riikide õigusaktide andmebaasi, mis sisaldab direktiivi ning samuti riikide kohtupraktikat, haldusotsuseid, viiteid seonduvale juriidilisele kirjandusele ja muid asjaomaseid materjale. Tänu sellele on võimalik ELi riikide otsuseid ja kohtuotsuseid võrrelda. Andmebaas tehakse [e-õiguskeskkonna portaali](#) kaudu kättesaadavaks 2017. aastal.

MIS AJAST DIREKTIIVI KOHALDATAKSE?

Direktiivi kohaldatakse alates 12. detsembrist 2007. ELi riigid pidid selle oma siseriiklikesse õigusaktidesse üle võtma 12. juuniks 2007.

TAUST

Lisateave:

- [Ebaausate kaubandustavade direktiiv](#) (Euroopa Komisjoni veebileht)

* PÕHIMÕISTED

Ametialane hoolikus: erioskuste tase ja hoolikus, mille kasutamist tarbijate suhtes võib ettevõtjalt õigustatult eeldada, ja mis on vastavuses ausate kaubandustavadega ja/või hea usu üldpõhimõttega ettevõtja tegevusalal.

Tarbija: isik, kes selle direktiiviga hõlmatud kaubandustavade raames tegutseb eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, käsitöö- ega kutsetegevusega.

Liigne mõjutamine: tarbija suhtes võimupositsiooni ärakasutamine surve avaldamiseks, isegi kui ei kasutata füüsilist jõudu ega ähvardata selle kasutamise viisil, mis oluliselt piirab tarbija suutlikkust teha teadlikku otsust.

PÕHIDOKUMENT

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv [2005/29/EÜ](#), mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (eaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22–39)

SEONDUVAD DOKUMENDID

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Ebaausaid kaubandusvõtteid käsitleva direktiivi kohaldamine. Tarbijakaitse kõrge taseme saavutamine. Siseturul usalduse suurendamine ([COM\(2013\) 138 final](#), 14.3.2013)

Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Esimene aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ kohaldamise kohta, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) ([COM\(2013\) 139 final](#), 14.3.2013)

Komisjoni talituste töödokument. Ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi 2005/29/EÜ rakendamise/kohaldamise suunised. Lisatud järgmisele dokumendile: komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Terviklik lähenemisviis Euroopa kodanike ja ettevõtjate piiriülese e-kaubanduse ergutamiseks ([SWD \(2016\) 163 final](#), 25.5.2016)

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018